

Lezersontmoeting met Leo Pleysier

Mortsel, 8 oktober 2024

Leo Pleysier: geboren en getogen in Rijkevorsel, maar noem hem vooral geen “Kempens” auteur! Elk soortgelijk adjectief is volgens onze gast immers al te beperkend: een schrijver wordt verondersteld tijd en ruimte te overstijgen en universele thema’s te bespelen.

Al zeer jong wist Pleysier overigens wat zijn roeping was. In de roman *Negenenvijftig* (1975) blijkt hij terug op dat jaar, waarin hij als 14-jarige het schrijfplezier ontdekt en als jongetje ‘*nauwelijks de punt van zijn schrijfstift op de eerste regel van de hagelwitte bladzijde durfde te zetten*’.

Wit is altijd schoon (1989) zorgt voor de grote doorbraak. De overleden moeder becommentarieert - na haar dood (!) - haar eigen begrafenis en spreekt de familie uitgebreid toe ... Die taal van moeder, in alle betekenissen Leo’s moedertaal dus die, ook en vooral qua ritme, in het hele oeuvre zal blijven nazinderen.

De Gele Rivier is bevrozen (1993) voert ons dan weer - ver weg van de Kempense klei – mee naar China, waar tante nonneke Roza missiezuster is. De titel zorgt voor een akkefietje met de Nederlandse uitgever: enkel bevroren zou correct wezen. Tot Pleysier een vers uit het mooie gedicht *Het lied der dwaze bijen* van de Nederlandse topdichter *Martinus Nijhoff* (+1953) opduikt: “*Die geur en een zacht zoemen in het azuur bevrozen, (...)*”. Discussie meteen beslecht ...¹

De meeste leden van onze leesgroep waren evenwel gekomen voor Leo’s jongste roman, *Klokgelui* (2023). Een groep wandelaars komt geregeld bijeen om gezellig bij te babbelen (te *gezelligen*, een knappe vondst van de auteur). Maar doorheen de nu eens veeleer oppervlakkige, dan weer diepgaandere gesprekken sluipt, haast achteloos, een ander thema binnen: de almaar voortschrijdende dementie van Germaine. Pleysier behandelt het thema respectvol, wars van enige stigmatisering of medische etikettering.

Maar ook lichtvoetigere passages wekten de belangstelling van onze participanten. Zo leest Marina een fragment voor over de – voor velen bekende - *Chokotoff*-snoepjes die ze vervolgens ... uitdeelt. Een gesmaakt initiatief!

Zoet en zuur ... Het vitale leven maar ook breekbaarheid, eindigheid en dood: de eeuwige thema’s komen in *Klokgelui* prominent maar allerminst opdringerig aan bod, veeleer discreet doorheen een aaneenschakeling van *faits divers*, naar de woorden van Pleysier zelf.

Ook de titel verwijst naar die thema’s van jubel en onheil, geluk en ongeluk. Zo weerklonken de kerkklokken feestelijk bij een huwelijk en zwaarmoedig bij een overlijden. Maar wist u dat je, uit het timbre van het klokgelui, kon afleiden of de overledene een man, een vrouw of een kind was?

En volgens Freddy is het in een regio in Zwitserland de gewoonte dat de klokken, bij naderend onweer, niet énkél luiden om de omwonenden te verwittigen: de geluidsgolven zouden bovendien voor een soort fysische afscherming zorgen, zodat de bliksem niet kan inslaan ... *De levenden roep ik, de doden beklaag ik, de bliksem breek ik*: deze inscriptie, die je op sommige oudere klokken terugvindt, lijkt deze traditie te bevestigen.

En ook in deze tijd wordt de functie van het klokgelui om een boodschap uit te zenden – zij het virtueel op het internet - nieuw leven in geblazen. Zo lanceerde een Antwerps kunstenaarscollectief onlangs, bij wijze van kritiek op het pausbezoek, de website www.bimbambom.be. Een rist kerk-torens wordt schots en scheef in beeld gebracht, terwijl – tot ergernis van de kijker/toehoorder - eindeloos klokgelui blijft weerklinken ...

—

Na zo’n 2 uur verlaat Leo Pleysier onze leesgroep. Vanuit het voorstedelijke, hectische Mortsel terug naar de rustigere, landelijkere Kempen.

Maar wanneer we, bij onze volgende bijeenkomsten, alweer samen *gezelligen*, zullen we bij die activiteit steevast aan Leo Pleysier denken!

Frank Kloeck
Leesgroep Davidsfonds Mortsel-Berchem

¹ Helaas kent mijn spellingcontrole Martinus Nijhoff niet, want de module onderstreept in driftig rood “bevrozen”. Enfin, heb het woord dus toegevoegd aan de Autocorrectie ...